

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Формування української нації відбувалося впродовж довгих сторіч історії. На території України проживала велика кількість етнічних народностей, які переселялися з різних куточків континенту. Одні залишалися і селилися на цій території, інші перекочувували на нові землі.

Сучасна українська нація складається з багатьох народностей, які мирно проживають на території держави. Незалежно від мови та відмінностей в зовнішності в Україні проживають: українці, кримські татари, цигани, румуни, поляки та інші.

Нинішня ситуація в Україні завдає багато проблем та шкодить суспільству. Суперечка між двома етнічними націями, які дуже схожі між собою та вважалися братніми націями, гібридна війна. Усе нині впливає на формування сучасної української нації.

Актуальність проблеми:

Проблема становлення єдиної національної ідентичності громадян України є однією з визначальних для українського суспільства та для подальшого формування його як повноцінної нації. Політичний контекст проблематики зумовлює необхідність вироблення адекватної політики щодо кризових явищ, помітних в українській національній ідентичності. Теоретичні та практичні дослідження безпосередньо стосуються проблем зменшення потенціалу сепаратизму, залучення до державотворчого процесу представників усіх етнічних груп, зміцнення можливостей держави у справі протистояння зовнішньому тиску. Дослідження особливостей формування політичної нації в Україні сприятиме розумінню процесів в етнонаціональній сфері, дасть змогу перевірити виправданість застосування концепції політичної нації до етнополітичних процесів в країні, а також сприятиме виробленню ефективної державної політики у цій сфері. Актуальність цієї проблеми підтверджується численними дослідженнями українських авторів, зокрема О. Карпунов, А. Колодій, І. Кресіна, В. Лісовий, Л. Нагорна, О. Майборода, М. Обушний, Ю. Саєнко, Ю. Римаренко, Т. Рудницька, М. Шульга та інші. Значний інтерес становлять праці зарубіжних науковців, зокрема, з української діаспори. Серед них – Е. Вільсон, А. Мотиль, Т. Кузьо, Н. Попсон, І. Прізел, Р. Шпорлюк.

Об'єктом дослідження є українська нація.

Предмет – проблематика формування української нації

Метою статті є дослідити основні процеси формування української нації, збереження цілісності держави та єдності суспільства

Основними завданнями є :

- розглянути основні прояви формування нації;
- проаналізувати сучасні почуття української нації;
- виявити основний склад української політичної нації;

Нація – це велика, стала група людей, об'єднаних спільним походженням та історією, мовою, культурою, самосвідомістю та певними інтересами. Нація - це явище історичне, яке виникає на певному етапі розвитку людства. На межі XVIII–XIX ст. розпочався процес перетворення українського етносу (народу) в націю.

Сучасну українську націю варто характеризувати передусім у загальноприйнятому європейському сенсі – як відкриту поліетнічну спільноту, що історично склалася на території власне України і усві-домлює себе як український народ незалежно від етнічного походження, як спільнота саме українських громадян. Проте це не суперечить більш вузькому розумінню української нації як етнічно однорідної спільноти осіб української національності, які проживають на території України та поза її межами. Тобто йдеться про органічне поєднання політико-юридичного та культурно-гуманітарного вимірів української нації.

В особливостях життєдіяльності нашого народу ми знаходимо історико-психологічне коріння української вираженості у прийнятті рішень, толерантності міжособистих та міжнаціональних взаємин, української господарності з певною заощадливістю і заподатливістю. Відповідно формувалися і багато в чому схожі психічні особливості національного характеру абсолютної більшості українців. Українському народові властива індивідуальна форма цілеспрямованості та особистої відповідальності за наслідки реалізації цілей. Це явище прогресивне, бо воно є передумовою появи людини, здатної до свідомого створення нового громадянського суспільства. В умовах становлення нової європейської держави – України – до українського народу, до особливостей його характеру, звичок, уподобань пильно придивляються народи інших країн. Одні намагаються об'єктивно оцінити наші сильні й слабкі сторони, інші – вишукують лише негатив, аби викликати недовіру до нашого народу і цим перешкодити державотворчим процесам

В Україні помітні труднощі щодо формування української національної ідентичності. Вони виявляються у тому, що Україну вважали так званою «розірваною цивілізацією», де переважає регіональна ідентичність і чітко означено два полюси – Донбас і Галичина, які щодо розв'язання внутрішньосуспільних та міжнародних проблем часто по-сідають протилежні позиції, що свідчить про сповільнення та незавершеність процесів формування сучасної української політичної нації.

В Україні не завершився повною мірою процес українського націотворення. А без цього неможливо об'єднати владу і народ, Захід і Схід щодо здійснення назрілих і необхідних системних реформ, спрямованих на модернізацію України та трансформацію її пострадянської суспільної системи відповідно до нових історичних умов постіндустріальної епохи. Якщо Україні не вдасться завершити процес українського націотворення, формування сучасної української політичної нації, то її загрожують роз'єднання та дезінтеграція. Про що тенденції свідчать, зокрема, «мовні війни» та міжрегіональне протистояння між Сходом і Заходом країни в період загальноукраїнських виборчих кампаній. Тому першочерговим завданням державної політики загалом і державної політики національної безпеки зокрема є завершення процесу формування української політичної нації. І визначальну роль у цьому процесі має відіграти українська національна ідея, яка покликана сприяти трансформації й перетворенню представників українського етносу

Перервність еволюційного шляху формування української національної ідентичності становить серйозну проблему для України. Два масштабні процеси: з одного боку, стирання, нищення етноісторичної ідентичності, з іншого – пошук та відродження власної ідентичності були і є полюсами, між якими доводилося існувати українській державі й суспільству протягом життя низки поколінь. Можна стверджувати, що балансування між цими полюсами, що, фактично, є змістом боротьби за національне виживання, досі актуальне. Національна ідентичність спроможна об'єднувати усі елементи етнічної структури українського суспільства, етнічні, культурні, релігійні, ментальні тощо прояви ідентичності, що їх мають різні спільноти. Так, ці спільноти є основою для оформлення загальнонаціональної ідентичності, яка «надбудовується над етнокультурними ідентичностями груп, що творять національну державу»

Українська національна ідентичність проходить складний і суперечливий процес становлення. Нині її ознаками є амбівалентність суспільної свідомості, брак консенсусу стосовно базових цінностей, етнопсихологічні та мовно-культурні деформації у свідомості. Таку ситуацію ускладнюють: – розриви у загальнодержавному комунікативному просторі внаслідок суперечностей у мовній, ідеологічній сферах; – брак історичних знань або їх викривлене тлумачення і, як наслідок цього, слабкість ідеологічної основи для формування національної ідентичності; – деформації національної і громадянської свідомості, соціальної структури суспільства та невизначеності соціальної ідентифікації в умовах ослаблення суспільства та конструйованих його частин

Отже, розглянувши основні прояви формування нації, проаналізувавши сучасні почуття української нації, виявити основний склад української політичної нації, я дослідила основні процеси формування української нації, збереження її ідентичності, збереження цілісності держави та єдності суспільства, збереження самобутності національної ідентичності суспільства загалом, а також самобутності окремих спільнот зокрема. Сьогодні українська нація переживає складний етап у процесі свого формування, але я з упевненістю можу сказати, що незабаром світ побачить нову згуртовану демократичну спільноту із величезним потенціалом до подальшого розвитку

Список використаних джерел

1. Пасічник В. М. Національна ідея як чинник формування української політичної нації. – 102-103 с
2. Stebelsky I. National Identity of Ukraine // Geography and National Identity / Edited by Hooson D. Oxford: Blackwell Publisher, 1994. – P. 233
3. Тодоров І. Я. Історичний та геополітичний чинники формування української політичної нації крізь призму європейського вибору. – 39 с
4. Феномен нації: основи життєдіяльності / За ред. Б.Попова. – К.: Тов-во «Знання», 1998. – С.169-170.; Уткін О. Українське прикордоння – фактор взаєморозуміння чи нестабільності? // Віче. – 2001. – №2. – 157 с